

1) Úvod do dramaturgie kulturních projektů

Sylabus

- 1) **Úvod do dramaturgie kulturních projektů**
- 2) **Členění a typy projektů**
- 3) **Strategické plánování a jeho využití při realizaci kulturních projektů**
- 4) **Projektové řízení** (principy projektového řízení při realizaci kulturní akce)
- 5) **Vznik a realizace kulturních projektů** (produkční cyklus různých typů kulturních projektů)
- 6) **Organizace projektu** (role v rámci projektu, týmová práce)
- 7) **Finanční zajištění projektu** (formy financování projektu, grantová politika atp.)
- 8) **Možnosti a formy propagace kulturní akce**
- 9) **Dramaturgie projektu**
- 10) **Instituce, organizace a spolky** (instituce, které realizují KP, právní subjektivitu atp.)
- 11) **Realizace autorského projektu 1** (příprava konceptu projektu vybrané kulturní akce)
- 12) **Realizace autorského projektu 2** (příprava konceptu dramaturgie vybrané kulturní akce)
- 13) **Reflexe autorského projektu ze strany pedagogů i studentů**

Dramaturgie kulturních projektů

Pro úvod do dramaturgie kulturních projektů → nutno definovat pojmy:

- **dramaturgie**
- **kultura a umění**
- **kulturní/umělecký projekt**

1) Co je dramaturgie?

pojem **dramaturgie** → užívaný v rozmanitých sférách:

1) **kultura a umění**

- divadelní, hudební, operní, filmová a televizní dramaturgie
- dramaturgie festivalů, přehlídek či výstav...

2) **mimo oblast kultury a umění**

- dramaturgie plesu, politické kampaně, společenské akce...

obecně: autor vytváří výběr prvků, které uskupuje do nové, pevné formy!

Vznik termínů dramaturgie a dramaturg

původ v řečtině + spojen s rozvojem antického dramatu a divadla

- **dramatopoieo** = básnická disciplína psaní dramát → „*umění skládat divadelní hry*“
- **dramaturgia** = výraz pro kompozici těchto textů

odvozen pojem **dramaturgós** = dramaturg

- Řecko = osoba, která psala dramata
  - některé jazyky = význam i dnes (francouzština, španělština, polština, ruština, chorvatština, italština)
- X
- v češtině autor dramát = dramatik (či dramatický autor)

Vznik dramaturgie jako profese, její náplň

principy dramaturgie

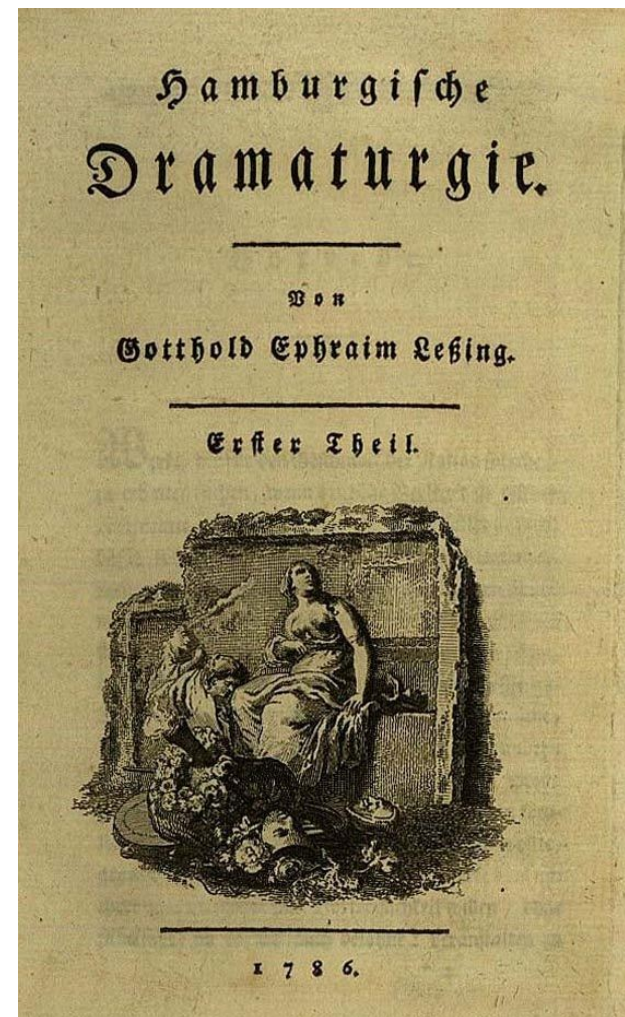
- využívány od dob antického Řecka
- nespojovány s dramaturgií jako profesí, ale jako funkcí

dramaturgie jako profese → poprvé v 18. století (osvícenství)

- **Gotthold Ephraim Lessing: *Hamburská dramaturgie*** (Hamburgische Dramaturgie, 1767–69)
- teoretické poznatky uplatňovány v divadelní praxi

dramaturgie – zatím v rámci divadla

- samostatná tvůrčí profese
- komplex činností (napomáhají vzniku uměleckého díla)

Dramaturgie kulturních/uměleckých projektů

dramaturgie → rozšiřuje okruh svých činností

- v příbuzných uměleckých druzích a oblastech = např. hudba, kinematografie, televize, rozhlas...

dramaturg → propojit dílčí aktivity do uceleného souboru (divadelní inscenace, festival...)

obecná definice

- dramaturgie spojuje organizační a tvůrčí činnost, která slouží k utváření koncepcí a plánů kulturních institucí nebo akcí, případně k realizaci repertoáru (program festivalu, kulturní instituce) a jednotlivých jeho částí – tedy i kulturních a uměleckých projektů

2) Kultura a umění

Pojem kultura

- odvozen z latinského slova **cultura** = „to, co je třeba pěstovat“
- obecně: *souhrn hmotných a duchovních hodnot vytvořených lidstvem – jednání člověka vnímaná v kontrastu s přírodou*

pojem kultura → není snadné přesně vymezit = používán v široké škále významů

např. **klasický antropologický smysl** (širší pojetí)

- Thomas Hylland Eriksen: *Souhrn duchovních, intelektuálních, materiálních a citových norem vytvořených lidstvem v průběhu dějin. Tyto normy či vzory se dynamicky vyvíjí a mění na základě uspokojování kulturních či uměleckých potřeb, jež jsou lidem vrozené.*

Kultura – charakteristické rysy

- je kolektivní a sdílená členy společnosti (evropská kultura x japonská kultura)
- má symbolickou formu vyjádření, styl, uspořádanost
- je v ní časová kontinuita
- základní a nejobecnější vlastnost = komunikace → bez ní se nerozvíjí
- vázána k nějakému místu

kultura

- tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti, činnosti knihoven, archívů, muzeí a kulturních zařízení
- rozmanité **kulturní projekty** → obohacují člověka + formují jeho myšlení, kultivují společnost a její identitu

Vysoká a nízká kultura

Kulturu se může členit *podle kvality a publika* na:

vysoká kultura

- kultura vyšší sociální třídy, vyžaduje vzdělání a péči, musí splňovat určité estetické normy

nízká kultura

- od 18. století = spojeno s procesem národního uvědomování,
- lidová kultura = vznikající zdola, z potřeby publika, původně přenášená orálně
- obyčeje, svátky, dialekty jazyka, přísloví, písně, tance, obřady...
- později zaměňovaná za kulturu masovou či popkulturu (tou se člověk spíše baví)

→ v současnosti se stírá

→ populární kultura získává stále více moci definovat, co je krásné

Členění kulturních odvětví a oblastí

Kultura a umění se neustále vyvíjí → proměňuje se i jejich klasifikace

Úkol!!!!

Zamyslete se nad strukturou současné kulturní scény v České republice včetně základní typologie kulturních institucí, pořadatelů kulturních projektů a médií v oblasti kultury. Jaké instituce zde působí?

dělení kultury → různé přístupy, různé klasifikace **odvětví kultury!**

1) Administrativní členění

Podle činností spadajících pod správu Ministerstva kultury ČR.

- a) **umění** (kreativní činnost, živé umění)
- b) **knižní kultura a knihovny** (včetně vydavatelské a nakladatelské činnosti)
- c) **památky a památková péče**
- d) **kulturní dědictví** (muzea a galerie)
- e) **kinematografie a audiovize**
- f) **círky a náboženské společnosti**
- g) **oblast autorského práva**

2) Trojsektorové členění kultury

standarty Evropské komise = důraz na ekonomickou propojenost kulturního a tvůrčího sektoru!

koncept podle studie ***Ekonomika kultury v Evropě*** (The Economy of Culture, 2006)

- zachycuje přímý a nepřímý společensko-hospodářský vliv oblasti kultury v Evropě z pohledu:
  - hospodářského růstu
  - konkurenceschopnosti
  - počtu a kvality pracovních míst
  - udržitelného rozvoje a inovace

a) kulturní sektor – oblast hlavních/tradičních uměleckých odvětví – neprůmyslová činnost

b) kulturní průmysly (průmyslová činnost mající za cíl masovou reprodukci)

c) kreativní (tvůrčí) průmysly

2) Trojsektorové členění kultury

- a) **kulturní sektor** – tradiční umělecká odvětví (neprůmyslová)
nereprodukovatelné zboží a služby, jsou „konzumovány“ na místě (koncert, veletrh, výstava)
- *výtvarné umění* → řemesla, malířství, sochařství, fotografie, trh s uměním a starožitnostmi, ne design
  - *scénická umění* → divadlo, tanec, cirkus, festivaly
  - *kulturní dědictví* → historické památky, muzea a galerie, knihovny a archivy, archeologická naleziště
  - *kulturní a umělecké vzdělávání*
- b) **kulturní průmysly** – kulturní produkty určené k masové reprodukci, hromadnému šíření a vývozu
- *audiovizuální a interaktivní média* → film, video, televize, rozhlas, videohry, hudební nahrávky, koncerty
  - *periodický a neperiodický tisk* → vydávání knih, časopisů a tisku
- c) **kreativní (tvůrčí) průmysly**
kulturní prostředky coby zprostředkující produkty ve výrobním procesu nekulturních odvětví
- *architektura*
  - *reklama a design* = módní návrhářství, grafický design, design interiérů, design produktů

3) Členění kulturních oblastí dle metodiky NIPOS

Národní informační a poradenské centrum pro kulturu

a) kulturní dědictví

- *hmotné*
  - movité – sbírky muzeí a galerií, mobiliáře hradů, zámků, plastiky v krajině apod.
  - nemovité – památníky, významná místa = hrady zámky, kostely, muzea a galerie, archivy, knihovny, naleziště
- *nehmotné* (napříč oblastmi kultury – např. modrotisk, ve scénickém umění apod.)

b) interpretační umění (divadelní, hudební) = živé kulturní akce (profesionálů i amatérů)

- *scénické umění* (divadlo, tanec, opera, muzikál... + lokální akce – např. festivaly a tradice...)
- *hudba* (živá i zaznamenaná hudební vystoupení, vč. stahování nahrávek, jejich umístování na internet)

c) vizuální (výtvarné) umění

- malba, kresba, sochařství, řemesla, fotografie a služby designu + místa, kde se díla vystavují a prodávají

d) periodický a neperiodický tisk

- *nakladatelská a vydavatelská činnost* (knihy a periodické i neperiodické tiskoviny)
- *aktivity zpravodajských agentur*
- *překladatelské a tlumočnické služby*
- *knižní veletrhy a maloobchodní prodej* knih a dalších tiskovin (novin, časopisů apod.)